Kuntaliitto
Kommunförbundet

Muistio mietinnön TrVM 1/2013 vp ja Eduskunnan kirjelmän 5/2013 vp toteutuksesta, kehittämistoimista ja vaikuttavuudesta

Suomen Kuntaliitto ry / 24.9.2015

Yleistä

- Kuntaliitto toteaa, että Eduskunnan kirjelmä on koettu sekä liitossa että kunnissa erittäin hyväksi ja oikeasuuntaiseksi linjaukseksi niistä toimista, joita kosteus- ja homeongelmien haltuun ottamiseksi on tarpeen tehdä.
- Kuntaliitto on omalta osaltaan pyrkinyt vaikuttamaan ja edistämään näiden linjausten toteuttamista yhteistyössä keskeisten ministeriöiden, kuntien sekä asiantuntijaorganisaatioiden kuten esim. THL ja Työterveyslaitos kanssa.
- Kuntaliiton rooli on painottunut edunvalvonnan ohella erityisesti tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä viestintään ja koulutukseen.

Toimenpiteet

Rakennusvalvonnan kehittäminen osana koko kuntarakennetta ja seudun kuntayhteisyötä

- Kuntaliitto on laatinut selvityksen rakennusvalvonnan alueellistamisesta. Selvityksen johtopäätöksistä ilmenee, että mahdollisella uudistuksella olisi niin hyötyjä kuin haittojakin kuntien näkökulmasta. Kuntaliitto pyrkii osaltaan edistämään ja tukemaan kuntien omista lähtökohdista ja tarpeista tapahtuvaa vapaaehtoista rakennusvalvontatoimintojen kehittämistä ja yhdistämistä mm. kattavampien resurssien saavuttamiseksi.

- Selvityksellä on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtaa **1** ja tuettu kohtia 3 ja 4.

Viranomaisyhteistyön kehittäminen

- Kuntaliitossa on käynnistynyt valtioneuvoston TEAS-rahoituksella hanke **kuntien viranomaistoiminnan kokonaisuudelle edullisesta organisoitumisesta (VIRVA-hanke).** Hankkeen tavoitteena on koota viranomaistoiminnot järkevästi yhteen tehostaen samalla yhteistyötä ja myös terveellisen ja turvallisen rakentamisen osalta. Laajalla ja moniammatillisella yhteistyöllä saadaan paremmin turvattua myös viranomaisten rakennusterveysosaaminen.

- (Hankkeeseen osallistuvat Kuntaliitto, YM, STM, TEM, MMM).

- Tällä hankkeella ja toimilla on edistetty ja edistetään Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia **1** ja **4** ja tuettu kohtia 3, 7 ja 8.

Tutkimus ja kehittäminen

Rakennusten ylläpidon ja korjausten terveys- ja talousvaikutukset kuntien omistamassa rakennuskannassa (RATEKU)

- hankkeessa tutkittiin sisäilmaongelmien aiheuttamien sairastumisien yhteyksiä erilaisiin kustannustekijöihin laajassa mittakaavassa. Hankkeen tarkoituksena on osoittaa sisäilmaongelmien aiheuttamien sairastumisien kustannuksia sekä niiden kansantaloudellinen merkitys. (Suomen Kuntaliiton toteuttama tutkimusprojekti, joka on saanut YM:n, STM:n rahoitusta.)
- Selvityksellä on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia **8**, **11** ja tuettu kohtia 10 ja 13.

Avaimet terveelliseen ja turvalliseen rakennukseen (AVATER)

- hankkeessa Kuntaliitto osallistuu yhteistyössä Tampereen teknillisen yliopiston ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen laajaan hankkeeseen, jonka tavoitteena on tuottaa ja koota tietoa olemassa oleviin tietoaukkoihin koskien mm. rakennusten korjaamisen toimintamalleja, rakennusten terveyshaittoja aiheuttavia tekijöitä, terveyshaittojen torjuntatoimenpiteitä, rakennusten terveellisyyteen ja turvallisuuteen liittyvien toimijoiden johtamista sekä rakennusalalla työskentelevien koulutustarpeita. (Hankkeella on Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan rahoitus.)
- Selvityksellä on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtaa **13** ja tuettu kohtia 5, 7, 8, 11

Sisäilmasto ja energiatehokkuus (SE 5 -projekti)

- Suomen Kuntaliiton koordinoima tutkimusprojekti, joka toteutettiin vuosien 2014 ja 2015 aikana. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ja löytää hyvän sisäilmaston laadun ylläpitämisen ja energiatehokkuuden parantamisen yhteensovittamisessa ilmenneitä epäkohtia ja kehittämistarpeita. Työ toteutettiin ns. verkostohankkeena, jossa olivat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä ympäristöministeriö ja 11 kaupunkia.
- Selvityksellä on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtaa **7** ja tuettu kohtia 8, 9, 10 ja 13

Koulutus ja oppaat

Päättäjän homeopas, Kohti terveitä taloja ja kannattavaa kiinteistönpitoa

- Koulutusta ja tiedonvälitystä on tuettu erilaisilla julkaisuilla. Kuntaliitto on laatinut yhteistyössä STM:n, Kosteus- ja hometalkoiden, THL:n ja Työterveyslaitoksen kanssa julkaisun: Päättäjän homeopas, Kohti terveitä taloja ja kannattavaa kiinteistönpitoa. Julkaisun tarkoituksena on nimensä mukaisesti edesauttaa päättäjien tietämystä sisäilmaongelmista sekä päättäjien roolista niiden korjaamisessa ja ennaltaehkäisyssä.
- Koulutuksella ja julkaisutoiminnalla on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtaa **9** ja tuettu kohtia 7, 10 ja 13.

Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos - Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen

- Kuntaliitto on laatinut tiiviissä yhteistyössä STM:n, OPH:n THL:n kanssa julkaisun: Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos - Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen. Oppaan tarkoituksena on edesauttaa oppilaitosympäristön ja -yhteisön terveellisyyttä ja turvallisuutta luomalla edellytykset monialaiselle tarkastukselle. Monialainen yhteistyön lähtökohtana ovat toimivat rakenteet ja yhteinen sopiminen toimintatavoista sekä vastuista. Terveydenhuoltolaki, valtioneuvoston asetus sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaki velvoittavat tarkastuksiin ja yhteistyöhön sekä tuovat rakenteet monialaiseen työskentelyyn. Tarkastuksen yhteistyö suunnitellaan siten, että eri toimijatahojen lainsäädännölliset velvoitteet voidaan toteuttaa osittain tai kokonaan yhteisesti tehdyssä tarkastuksessa. Näin kaikki tahot hyötyvät tarkastuksen yhteisestä toteutuksesta.
- Koulutuksella ja julkaisutoiminnalla on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia **1, 4, 8, 11** ja tuettu kohtia 7, 13 ja 14.

Jatkotoimenpiteet

- Suomen Kuntaliitto pitää erittäin hyvänä, että Tarkastusvaliokunta on ottanut valvonta-aiheekseen rakennusten kosteus - ja homeongelmat ja toivoo, että kyseiset ongelmat huomioitaisiin jatkossakin vastaavalla korkealla kansallisella päätöksenteon tasolla.
- Suomen Kuntaliitto on huolissaan valtion ja kuntien tiukasta taloudellisesta tilanteesta sekä tilanteen mahdollisista vaikutuksista kosteus- ja homeongelmien tutkimus- ja kehittämistarpeeseen sekä tarvittavien korjausten toteuttamiseen ja korjausvelan hallintaan.
- Kuntaliiton tutkimustyö vahvistaa käsitystä siitä, että epäedullisen sisäilman aiheuttamien ***haittojen ja sairastumisien vähentäminen ja ennaltaehkäisy on kokonaistaloudellisesti erittäin kannattavaa investoimista***.
- Suomen Kuntaliitto pitää erittäin tärkeänä, että jatkossa olisi mahdollista huomioida paremmin mahdollisten valtionavustusten sekä ***tukirahoitusmekanismien tarpeen mukainen taso sekä jatkuvuus*** siten, että se paremmin tukisi pitkäjänteistä kehitystä ja mekanismien ennustettavuutta luoden pohjaa pysyvyyttä hyville toimintatavoille.
- Kuntaliiton kokemuksen mukaan erilaiset valtionavustukset ja -tukimekanismit ovat olleet monen hyvän tutkimus- ja kehityshankeen ehdoton edellytys ja rakennusten kosteus- ja homevauriokorjauksiin osoitetut suorat avustukset vauhdittaneet monen korjaushankeen käynnistymistä ja parantaneet hankkeiden laatua.